

בשיגור משלחת אל ראש-הממשלה, כדי להשפיע עליו בנדון. ומי ילך במשלחת זו? נמנו וגמרו כולם שלטובת הענין כדאי שילך החזון-איש בכבודו ובעצמו. אחיו הבכור רבי מאיר קרליץ, מראשי ה"ועד", שנוכה באסיפה זו, התייפה לשמע הדברים וקרא: „חלילה, חלילה, עקב ביקור כזה החזון-איש עלול לשלם בחייו". הורידו את ההצעה מעל הפרק. למחרת סיפרו לחזון-איש דברי אחיו ונענע בראשו לאות הסכמה, אמר:

— ענין ביטול תורה נוגע לחיי, ואם יש מקום לחשוב שהשליחות תיכשל, הרי זה באמת ענין הגובל בפיקוח נפש...⁶⁵

רואה היה בגיוסם האפשרי של בני-תורה, ולוא באופן חלקי ומצומצם, אפילו רק למועד קצר ולא־מונים גרידא — משום גזירה נוראה. „ביטול תורה", הבהיר, „אינו נמדד בכמות כ־אם באיכות. אפילו מבטלין את בני-הישיבות רגע אחד זהו דבר נורא... יש בזה סכנה לכלל-ישראל..."⁶⁶ וכאשר ביקש פעם להדגיש ולהמחיש, כמה חמור בעיניו הנסיון שנעשה בחוגים שונים לערב השכלה כללית בתכנית-הלימודים של ישיבות קטנות, התבטא לאמור: „דבר זה חמור אפילו יותר מביטול תורה של גיוס"⁶⁷.

מעשה באחד בן-ישיבה שהתבטא במעט מדי גימוס כלפי הפקידים במשרד הבטחון, ועורר את קצפם, עד שאמרו להפקיע את תוקף שחרורו משרות צבאי ולהכריחו לעזוב את ספסל הלימודים. שיגר החזון-איש אליהם ר"מ מפורסם, שיבקש מהם לסלוח לו, והורה להגיד להם שכבר בא על עונשו מטעם הישיבה שלומד בה: אסרו עליו להשתתף בשיעורו של ראש-הישיבה במשך שבועיים...

באותו מעמד הוסיף: ומי יודע אם באמת אינו עונש כבד מדי, הלא יתכן כי בדיוק בשיעורים שנאמרו בשבועיים הללו היה רוכש קניני-תורה שהם חלקי נפשו...⁶⁸

בגודל חרדתו מפני גיוסם של בני-תורה התבטא פעם:

65. כנ"ל.

66. כנ"ל.

67. כנ"ל.

68. כנ"ל.

— כל מי שאין תורתו אומנותו ומתחזה כבן-ישיבה, בכדי לקבל דחיה משירותו הצבאי, יש לו דין „רודף“ את כלל הישיבות בארץ...⁶⁹

לא זו הדרך

בסגנון דומה⁷⁰ פסק את פסוקו על אותם צעירים שהתיימרו להקים „מחתרת דתית“ כדי לפעול באלימות נגד החילוניים ולהפר מזימותיהם. המדובר היה במארגני „ברית קנאים“ שעקבו בירושלים אחרי מכוניות המוסעות בריש-גלי ביום שבת-קודש, וזהו אותן אחר-כך לפי המספרים והציתון באש. תוצאות פעולתם לא אחרה לבוא: מספר מחללי השבת ברכב ממונע פחת והלך, מפחד המציתים, אולם החזון-איש שלל את מעשיהם בחריפות רבה. במצוותו פירסמה תנועת „צעירי אגודת ישראל“ כרוז בשם „לא זו הדרך“ אשר גינה בחריפות את אלה שמשתמשים באמצעי אלימות כדי לקנא קנאת ה' כביכול. בהמשך הכרוז, שניסוחו מראש ועד סוף נעשה בהנחייתו, נאמר ש„העושים דין לעצמם לא נטלו עצה מפי חכמי התורה ואין רוח חכמים נוחה מהם. לא במעשי אלימות תושלט התורה הק' ומצוותיה, כי דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום. הטירור זמורת זר הוא בכרם היהדות הנאמנה, פרי באושים של מפלגות חילוניות, המחנכות להערצת האגרוף וידי עשיו. ברוך שלא עשנו כחילונים. לא דרכיהם דרכנו ואל יהיה חלקנו עמהם. נתגייס להגנת קדשנו באמצעי שכנוע, חינוך ועמידה גלויה ואמיצה בשער. תעלולי טירור מכתמים את מלחמתנו“.

69. לפי עדות שנתפרסמה בעתון „הצופה“ (כ"א חשון תשל"א). אגב: להוותן של הישיבות קמו עליהן „רודפים“ בועידת מפד"ל בא"י כאשר 298 צירים [כמנין רצ"ה, כהגדרת הרמ"צ גריה מכפר הראה] קבעו החלטה לדרוש גיוס בני הישיבות לצבא, בעוד ראשי הצבא והשלטון החילוני אינם דורשים זאת, אלא מגלים הבנה לערך הנשגב של לימוד התורה בשביל עם-ישראל כולו. החלטת-קלון זו המחישה מחדש דברי החזון"א אודות אנשי ה„מזרחי“ שהם שוללים מעיקרא את האדם הצדיק והשלם (ראה בספרנו ח"א עמ' רצ"ב) וממילא פעולותיהם מודרכות ע"י מניעים של שנאה נושנה ששונאים עמי-הארץ לתלמידי-חכמים.

70. ראה בספרנו חלק שלישי עמ' קצ"ו.

אמנם בתאריך מסוים הפיץ מאן־דהו בדותא מחופמת, כאילו נשאל החזון־איש לדעתו בענין המתתרת והשיב: „כמה כבר יצטרפו לה, שלושה בבני־ברק וחמשה בירושלים“, כך שניתן להבין כאילו תשובתו השלילית נבעה מתוך פקפוקיו במספר המצטרפים בלבד.⁷¹ כתגובה על כך נתפרסמה ב„דפים למדריך“ של צא”י בחדשים האחרונים לחייו, תמוז תשי”ג, ההצהרה דלהלן:

„התחדשות המתתרת ה„דתית“ כביכול, שבני ישיבה, אשר מותם רופף והכרתם פגומה, גותנים לה יד, היא הוכחה נוספת לאיזו ממדים הגיעה ההתפרקות ממשמעת גדולי התורה, היא מוכיחה עד כמה הצליחה החילונית לחדור לתוכנו, עד שאפילו קנאות לדת מושפעת ממהלך המחשבות החילוני. „בחורי הישיבה היהודים כי כל גדולי ישראל מתנגדים לטרור, ואת התנגדותם זו, בטאו בדברים נוקבים, מעיזים על דעת עצמם, לעשות מעשים העלולים לגרום לשפיכת דם עצמם ודם יהודים אחרים.⁷² מרן ה„חזון־איש“ שליט”א פסק כבר עליהם, כי דינם כדין רודפים את כלל היהודים החרדים, כדרך שנפסק ביורה־דעה⁷³ לגבי יהודים מזייפי מטבעות בארצות הגוים שהם בכלל רודפים את כלל ישראל.“

„כל מי שמאמין שאפשר בכח אלימות לנצח במלחמת הרוח, סימן כי גם הוא נתפס להשקפה של „כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה“. סימן שאין הוא מאמין שבכוחה של האמת לנצח את השקר, או שהוא מסופק אם האמת שלנו היא, והשקר נחלתם של פורקי עול התורה.“

71. ראה תגובה על פרסום זה ב„דגלנו“ גל' ק”ז-ק”ח (אב־אלול תשי”ז). גם בראיון „הצופה“ מחודש אב תשל”ב מספר אחד מאנשי המתתרת על מגע שקיימו אז עם החזון־א: „לדברי יהודה רידר החזון־א לא השיב לשאלתם. יותר מאוחר אמר שפירשו את שתיקתו שלא כהלכה ושתיקתו לא היתה הסכמה.“

72. ר”מ שנפלד ב„גיב המורה“ (גל' כסלו תשל”ג) מוסר דעתו של הגרי”ז מבריסק „שהזהיר את אנשי גטורי־קרתא מפני עריכת הפגנות ללא רשיון והטיח בפניהם את האשמה, כי ברוסיה לא היו מעיזים להפגין, ואם הם מפגינים בירושלים ואינם חוששים שיאונה להם כל רע סימן שנתפסו לציונות... ואמנם בהפגנה הבאה נפל הק’ ר’ פנחס סגלוב חלל ממכות שספג מידי שוטרים... מי שעובר על „זכור את יום השבת לקדשו“ חשוד גם לעבור על „לא תרצח“. וראה עוד שם תוספת בשולי המאמר משמו של רבי אלעזר־מנחם שך (ראש ישיבת פוניבז’) „האלימות במאבק נגד החילונית היא אמצעי טרף.“

73. ראה ט”ז סימן קנ”ז ס”ק ח’.